

Sprawa C-474/22

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

15 lipca 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bundesgerichtshof (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

3 maja 2022 r.

Strona pozwana i wnosząca skargę rewizyjną:

Laudamotion GmbH

Strona powodowa i druga strona w postępowaniu rewizyjnym:

flightright GmbH

**BUNDESGERICHTSHOF (FEDERALNY TRYBUNAŁ
SPRAWIEDLIWOŚCI)**

POSTANOWIENIE

[...]

w sprawie

Laudamotion GmbH, [...]

[...] Schwechat (Austria),

strona pozwana i wnosząca skargę rewizyjną,

[...]

przeciwko

Flightright GmbH, [...],

[...] Poczdam,

strona powodowa i druga strona w postępowaniu rewizyjnym

[...]

Bundesgerichtshof, X izba cywilna, po rozprawie przeprowadzonej w dniu 3 maja 2022 r. [...]

postanowił:

Postępowanie zostaje zawieszone.

Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej zostaje przedłożone na podstawie art. 267 TFUE następujące pytanie dotyczące wykładni rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. UE L 46, s. 1):

1. Czy prawo do odszkodowania z powodu opóźnienia lotu o więcej niż trzy godziny po planowanym czasie przylotu wymaga na podstawie art. 5, 6 i 7 rozporządzenia, aby pasażer zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia stawił się na odprawę w czasie określonym przez przewoźnika lotniczego, organizatora wycieczek lub autoryzowane biuro podróży, ale nie później niż 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu, czy też przypadek dużego opóźnienia we wspomnianym znaczeniu – odpowiadający odwołaniu lotu – jest wyłączony z tego wymogu?
2. Czy w przypadku gdy prawo do odszkodowania nie jest wyłączone z wymogu stawienia się na odprawę wyłącznie z powodu wystąpienia dużego opóźnienia we wspomnianym znaczeniu, takie odstępstwo ma zastosowanie, jeżeli pasażer dysponował wystarczająco pewnymi poszlakami, że przyłot nastąpi z dużym opóźnieniem we wspomnianym znaczeniu?

Uzasadnienie:

- 1 I. Strona powodowa dochodzi od pozwanego [przewoźnika lotniczego] zapłaty odszkodowania na podstawie scedowanego prawa zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 261/2004 (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 261/2004”) z powodu lotu zrealizowanego z opóźnieniem.
- 2 Cedent zarezerwował lot w dniu 26 czerwca 2018 r. z Düsseldorfu do Palma de Mallorca, który pozwany miał zrealizować z lądowaniem planowanym

o godz. 10:15. Cedent nie odbył lotu. Lot został zrealizowany z opóźnieniem wynoszącym 3 godziny i 32 minuty.

- 3 Strona powodowa wystąpiła z roszczeniem o odszkodowanie w wysokości 250 EUR. Amtsgericht (sąd rejonowy) oddalił powództwo. W związku z apelacją strony powodowej sąd apelacyjny uwzględnił powództwo. W skardze rewizyjnej dopuszczonej przez sąd apelacyjny pozwany wnosi o utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji.
- 4 II. Sąd apelacyjny uznał, że cedent skutecznie scedował na stronę powodową swoje wierzytelności przysługujące mu wobec pozwanego, a pozwany jako obsługujący przewoźnik lotniczy jest zobowiązany do zapłaty odszkodowania z powodu zaistniałego opóźnienia przekraczającego trzy godziny.
- 5 Cedent dokonał rezerwacji lotu. Czas przylotu był opóźniony o ponad trzy godziny. Nie ma znaczenia, że cedent nie odbył lotu, ponieważ lot stał się dla niego bezużyteczny z powodu przekroczenia terminu spotkania biznesowego spowodowanego opóźnieniem. Spełnione są warunki określone w art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 261/2004. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej duże opóźnienie przylotu przekraczające trzy godziny jest równoznaczne z odwołaniem. Nie jest zrozumiałe, dlaczego pasażer, który został już przed odlotem poinformowany o opóźnieniu przekraczającym trzy godziny, musi jeszcze stawić się na lotnisku, aby zachować prawo do odszkodowania.
- 6 III. Rozstrzygnięcie w przedmiocie skargi rewizyjnej zależy od wykładni art. 3, 5, 6 i 7 rozporządzenia nr 261/2004.
- 7 1. Zastosowanie rozporządzenia nr 261/2004 wymaga zgodnie z art. 3 ust. 1, by pasażer odlatywał na terytorium państwa członkowskiego lub odbywał lot obsługiwany przez przewoźnika wspólnotowego do miejsca docelowego na terytorium Wspólnoty, a jeżeli pasażer nie został przeniesiony na inny lot, by posiadał potwierdzoną rezerwację i stawił się we właściwym czasie na odprawę - nie później niż 45 minut przed odlotem lub w czasie określonym przez przewoźnika lotniczego; to ostatnie nie dotyczy przypadku odwołania lotu zgodnie z art. 2 lit. 1) i art. 5 rozporządzenia nr 261/2004.
- 8 Mając na uwadze, że cedent wprawdzie posiadał potwierdzoną rezerwację, jednakże nie stawił się na odprawę nie później niż 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu, a lot nie został odwołany, ale został zrealizowany, rozporządzenie nr 261/2004 ma zastosowanie w sporze tylko w przypadku, gdy – również mające miejsce – duże opóźnienie lotu przekraczające trzy godziny w miejscu docelowym należy uznać za równoważne odwołaniu przy stosowaniu art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 261/2004.
- 9 a) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pasażerowi przysługuje prawo do odszkodowania przewidziane w art. 5 ust. 1 lit. c) w związku z art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 261/2004, w przypadku gdy

w chwili dotarcia do miejsca docelowego ponosi on stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny (zob. wyroki: z dnia 19 listopada 2009 r., C-402/07 i C-432/07, [...] pkt 61, 69, Sturgeon; z dnia 23 października 2012 r., C-581/10 i C-629/10, [...] pkt 37, Nelson; ostatnio: postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 listopada 2020 r., C-367/20, [...] pkt 27, KLM). Trybunał Sprawiedliwości oparł tę wykładnię rozporządzenia w szczególności na zasadzie równego traktowania, zgodnie z którą porównywalne sytuacje nie są traktowane odmiennie, a odmiennie sytuacje nie są traktowane jednakowo, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione. Pasażerowie lotów opóźnionych w takim zakresie oraz pasażerowie odwołanych lotów znajdują się w porównywalnej sytuacji w odniesieniu do odszkodowania przewidzianego w rozporządzeniu nr 261/2004, ponieważ muszą znosić podobne niedogodności, a mianowicie stratę czasu o co najmniej trzy godziny w stosunku do pierwotnego planu ich lotu (ww. wyrok Trybunału z dnia 23 października 2021 r., [...] pkt 48 i nast.; pkt 59 i n., Nelson).

- 10 b) Za zrównaniem dużego opóźnienia w miejscu docelowym w rozumieniu orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości z odwołaniem lotu przy stosowaniu art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 261/2004 mogłoby przemawiać podobieństwo niedogodności, jakie obie sytuacje mogą powodować dla pasażera, z czego można by wnioskować, że również w przypadku dużego opóźnienia w rozumieniu orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości prawa do odszkodowania nie można uzależniać od stawienia się pasażera na odprawę nie później niż 45 minut przed godziną odlotu.
- 11 Obie sytuacje różnią się jednak również w znaczący sposób. Podczas gdy w przypadku odwołania jest pewne, że planowany lot nie zostanie zrealizowany i od samego początku nie można od pasażerów racjonalnie oczekiwać stawienia się na odprawę na lot, który już nie jest realizowany, aby być uprawnionym do dochodzenia prawa do odszkodowania na podstawie art. 5 i 7, sytuacja może być inna, jeżeli opóźnienie jest widoczne przed realizacją lotu, ale najpóźniej 45 minut przed godziną odlotu nie istnieją jeszcze wystarczające poszlaki pozwalające stwierdzić, że lot będzie opóźniony o więcej niż trzy godziny.
- 12 c) Przeciwno takiemu zrównaniu mogłoby ponadto przemawiać postanowienie Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z którym art. 3 ust. 2 lit. a) należy interpretować w ten sposób, że pasażerom lotu opóźnionego przy przylocie o co najmniej trzy godziny i posiadającym potwierdzoną rezerwację na ten lot nie można odmówić odszkodowania zgodnie z rozporządzeniem jedynie na tej podstawie, że w chwili wystąpienia o odszkodowanie nie udowodnili oni swojej obecności przy odprawie na ten lot, w szczególności przy pomocy karty pokładowej, chyba że zostanie wykazane, że pasażerowie ci nie zostali przewiezieni przy pomocy opóźnionego lotu ([postanowienie] z dnia 24 października 2019 r., C-756/18, [...] pkt 33 i n., easyJet).
- 13 Podstawę tego orzeczenia może stanowić interpretacja Trybunału Sprawiedliwości, w myśl której uprawnione dochodzenie prawa do

odszkodowania z powodu dużego opóźnienia na podstawie art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 261/2004 oznacza, że pasażer, który nie został przewieziony opóźnionym lotem, musiał w każdym razie stawić się na odprawę, co może udowodnić przy pomocy karty pokładowej lub innego środka dowodowego.

- 14 2. Duże opóźnienie w miejscu docelowym w rozumieniu orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości mogłoby jednak podlegać uznaniu za równoznaczne z odwołaniem przy stosowaniu art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia tylko wtedy, gdy nie tylko lot był opóźniony o co najmniej trzy godziny w momencie przylotu, ale istniała również sytuacja pod innymi względami porównywalna do odwołania.
- 15 Pasażerowie, których lot został odwołany, są wyłączeni z wymogu stawienia się na odprawę w określonym czasie, nie później jednak niż 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu, ponieważ wraz zawiadomieniem o odwołaniu pewne jest, że lot nie zostanie już zrealizowany i w związku z tym również odprawa nie może zostać dokonana.
- 16 Można by to porównać do sytuacji, w której pasażer dysponuje wystarczająco pewnymi poszlakami, na przykład najpóźniej 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu, pozwalającymi stwierdzić, że lot może jeszcze zostać zrealizowany tylko z opóźnieniem przekraczającym trzy godziny w miejscu docelowym. Jedynie bowiem w tych okolicznościach można stwierdzić z wystarczającą pewnością, że przylot do miejsca docelowego może nastąpić jedynie z dużym opóźnieniem, wobec czego dla pasażera istnieje sytuacja porównywalna do odwołania.
- 17 Natomiast brak porównywalności z odwołaniem mógłby mieć miejsce w przypadku, gdy opóźnienie nie zostało zapowiedziane lub opóźnienie odlotu zostało wprawdzie zapowiedziane, ale na przykład najpóźniej 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu nie istnieją wystarczająco pewne poszlaki pozwalające stwierdzić, że lot dotrze do miejsca docelowego z opóźnieniem przekraczającym trzy godziny. Ponieważ w tych okolicznościach nie należy oczekiwać opóźnienia lotu porównywalnego z odwołaniem, uzasadnione mogłoby być uznanie uprawnionego dochodzenia prawa do odszkodowania w przypadku dużego opóźnienia jedynie wtedy, gdy pasażer rzeczywiście stawił się na odprawę w określonym czasie, ale najpóźniej 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu i doszło do opóźnienia w miejscu przylotu przekraczającego trzy godziny.
- 18 Taka interpretacja art. 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia byłaby zgodna z wyrokiem Bundesgerichtshof (federalnego trybunału sprawiedliwości), zgodnie z którym pasażer, który z powodu opóźnionego lotu spóźnił się na zarezerwowany lot łączony, i który nie odbył zaoferowanego mu lot zastępczego, w przypadku którego to lotu od początku było pewne, że pasażer nie dotrze do miejsca docelowego wcześniej niż trzy godziny po planowanym czasie przylotu, lecz zamiast tego odleciał z powrotem na lotnisko wylotu, przysługuje prawo do odszkodowania z powodu znacznego opóźnienia, zwłaszcza że pasażer w każdym razie stawił się w takim przypadku na odprawę pierwszego lotu (wyrok BGH z dnia 13 listopada 2013 r., [...] pkt 8 i nast.).

- 19 IV. Trybunałowi Sprawiedliwości należy zatem przedłożyć w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE pytania sformułowane w sentencji niniejszego postanowienia.
- 20 Omawiane kwestie prawne nie zostały dotychczas wyjaśnione w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości. Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 24 października 2019 r. (C-756/18, [...] easyJet) dotyczyło innych kwestii i tylko na marginesie odnosiło się do przypadku, w którym pasażer ewentualnie nie został przewieziony opóźnionym lotem.
- 21 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie należy rezygnować również z tego powodu, że do Trybunału Sprawiedliwości został już złożony wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-517/21 zawierający podobne pytania. Po pierwsze, pytania zadane w tamtym wniosku nie są całkowicie zbieżne z pytaniami, które należy postawić w niniejszym sporze. Po drugie, w odniesieniu do rozpatrywanego już wniosku nie można z całą pewnością przewidzieć, jaki przebieg będzie miało to postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości i czy rzeczywiście dojdzie w tym zakresie do udzielenia odpowiedzi na zadane pytania, czy też postępowanie zostanie zakończone przedwcześnie, na przykład w wyniku czynności procesowych stron.

[...]